

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru Românii și
străinătate:

Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/2

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumita publice și Lec
deschis costă șitul 20 fl.
Manuscrisurile nu se în-
napolază.

Mitropolitul Ioan Meșianu.

Arad, 4 Februarie.

În mii de biserici românești din Ardeal și Țara-Ungurească lugubru sună clopotele vestind decesul dureros al patriarhului dela Sibiu. A murit arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu și cea mai desăvârșită organizație națională a Românilor de sub coroana Sfântului Ștefan, biserica ortodoxă română din patrie îmbracă haina doliului adânc și sincer.

S'a stins o personalitate, ceace a fost Ioan Meșianu. Cel din urmă din marea generație, care a reînființat mitropolia ortodoxă română din Ardeal și care a dat acestei mitropolii Statutul-Organic, această alcătuire neîntrecută în principiile ei fundamentale, isvor nesecat de progres și dezvoltare. Vrednic urmaș al marelui Andreiu mitropolitul Ioan Meșianu nu numai a întipărit nota individualității sale asupra periodului, în care i-a fost dat să guverneze o puternică eparhie și mai la urmă mitropolia tuturor Românilor ortodoci din Transilvania și Țara-Ungurească, dar el a ajuns măsura bărbaților cu adevărat istorici, căci prin înțelepciunea, prevederea și energia sa aproape din nimic a înființat instituțiuni, cari pentru nesfârșite veacuri vor fi izvoare de mângâiere și de lumină pentru credințioșii acestei biserici.

Urmăriți de nenoroc, fără îndoială reduși în puteri chiar și prin scaderi ale firii lor proprii Românilor așezați prin munții Carpaților și ajunși sub stăpânirea coroanei ungare, au fost dela început avizați prin soarte să-și caute scutirea ființei lor etnice distincte sub aripile biserice. De aproape două mii de ani preotul a rămas exponentul firesc al romanității poporului nostru și astfel prin puterea inexorabilă a evoluțiunii firești biserica ortodoxă română s'a făcut prin excelență *biserică națională*, iar preoții ei conducătorii firești ai poporului românesc. De aici marea importanță până în zilele noastre a episcopilor și mitropoliților români. Vieța și faptele acestora sunt istoria poporului românesc și Sava Brancovici, Inocențiu Micu Klein, Andreiu Șaguna rămân pentru toate vremurile acele nume, în preajma cărora se țese pânza istoriei naționale a neamului nostru din Transilvania și Țara-Ungurească.

În șirul acestor adevărați *principii români* răposatul mitropolit Ioan Meșianu își va păstra totdeauna un loc distinct și nu lipsit de aureola unei vrednicii netrecătoare. Suntem prea aproape de atmosfera creiată prin dânsul, am stat alături de el trăind și luptând în aceleași zile câteodată mârșniți și

în contrarietate cu marele mort, simțim cu desăvârșită sinceritate lipsa competenței noastre inexceptionabile de a ne institui judecători definitivi asupra valorii intrinsece a aceluia, care a fost Ioan Meșianu. Știm însă și o spunem fără încunjur, că omul acesta a fost unul dintre cei mai aleși ai neamului nostru și nimeni nu va putea discuta faptul, că marile virtuți ale mitropolitului acum decedat isvoresc din adâncul sufletului românesc.

Înstruit în conformitate cu exigențele timpului tinerețelor sale Ioan Meșianu a fost vieța lui întreagă cel mai fervent apostol al învățaturii, al școlii, căci cele mai valoroase fapte ale lui au ca obiect învățătura și asigurarea învățământului confesional, dar învățătura, pe care el o proteja, n'a fost munca savantului, n'a fost studiul teoriei de cabinet, ci a fost învățătura pentru vieță, cum toată firea lui se distinge prin nota dominantă a simțului realității. De aici conflictele, cari păreau a se ivi între ideal și acțiune, câtă vreme ele în fond erau conflictul tragic și vecinic între voință și între putință. El totdeauna mărginea voința în cadrele putinței și măsura acestei din urmă nu rareori părea multora prea discordantă aspirațiilor juste ale unui neam ca al nostru. Dar Ioan Meșianu era absolut conștiu de țelul la care poate ajunge și urmărind aceste țeluri cu tenacitate neșovăitoare chiar în mijlocul zilelor celor mai furtunoase și-a păstrat calmitatea procedurii și echilibrul sufletesc așa că absolut nici o faptă a lui nu va putea fi dovedită ca isvorând din gând rău și astfel totdeauna a păstrat neatinsă demnitatea strălucitoare a înaltelor situațiuni morale, la cari l'a ridicat vrednicia sa și încrederea obștei.

Mitropolitului Ioan Meșianu soarta i-a dăruit vieță rară prin frumusețea și lungimea ei. Și vieța aceasta a fost plină de fapte, cari fără îndoială asigură părintelui lor un loc strălucit în istoria bisericii și a neamului nostru. La capătul perspectivei tuturor planurilor sale atât de multe și atât de variate ochiul ager al istoriografului va distinge cele două instituții: biserica și școala. Și prin aceste două instituții Ioan Meșianu știa că fortifică ființa noastră națională. Pretutindeni unde a ajuns, Ioan Meșianu a zidit biserici și a înființat școli. Simțul realității îi spunea, că la temelia acestor instituții ideale trebuie să vegheze suficiența materială și de aceea el este prin excelență întemeietor de fonduri și fundațiuni. Sute de ani vor preamări numele lui pomposul palat al seminarului, palatul tipografiei și librăriei, diecezane,

mulțimea bisericelor sfințite de dânsul și sutele de școli populare înființate la îndemnul lui în eparhia Aradului. Frumoasa școală de fete din Arad, în viitor cel mai de frunte institut de educație femeiască la Români din Ardeal și Țara-Ungurească, este asemenea făcând marelui mort, căci dânsul a scăpat-o dela moarte luându-o dela reuniunea femeilor române de aici, care nu avea puțința să o mai țină, și dându-o în proprietatea și îngrijirea diecezei.

Clopotele catedralei mitropolitane din Sibiu cu tânguire jeloare plâng pe ziditorul acelei minunate clădiri spre lauda Domnului și în vecinătatea reședinței arhiepiscopice seminarul arhidiecezan splendid refăcut se va îmbrăca în doliu pentru acela, care i-a dat nouă putere, și vieță, iar gingașa mlădiță, din care falnic se va înălța în curând marele orfelinat românesc din Sibiu, se închină și ea cucernic dinaintea părintelui său acum dispărut.

Mitropolitul Ioan Meșianu a fost fiu credincios neamului românesc. În tinerețele sale luase parte la toate mișcările noastre politice și fusese unul dintre cei mai energici luptători pentru drepturile poporului românesc, niciodată n'a făcut parte din vr'un partid politic unguresc și niciodată n'a grăit în parlamentul țării întru sprijinirea politicii de guvernământ care s'a inaugurat aici după pactul dela 1867, ci totdeauna, când a vorbit, a combătut cu demnitate încercările legislative îndreptate în contra ființei noastre naționale. Și în toate veacurile, pentru toți mitropoliții din vremile oricât de îndepărtate ale viitorului vor trebui să strălucească în veci ca far luminos frazele sculpturale, pe cari mitropolitul Ioan Meșianu le-a rostit în 27 Maiu 1904 la Budapesta în ancheta convocată pentru discutarea proiectului lui Berzeviczy referitor la maghiarizarea învățământului poporal: „*Bisericile ortodoxe răsăritene sunt biserici naționale, astfel biserica mea este biserică greco-orientală română. Nu numai limbă liturgică, ci limbă dătătoare de vieță este pentru această biserică limba românească. Nu este putere în lumea aceasta, care ar putea să silească biserica mea a-și părăsi limba, căci prin aceasta ea însași și-ar enunța sentința de moarte*”.

Iată mărețul testament pe care mitropolitul Ioan Meșianu îl lasă sfântă moștenire urmașilor săi mitropoliți.

Odihnească în pace.

Biografia arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu.

Preot la Râșnov și protopopul Branului.

Ioan Mețianu s'a născut în anul 1828 în Zărnești, comitatul Făgărașului. Studiile le-a făcut în Brașov, cele filosofice în Cluj, iar cele teologice în Sibiu. După terminarea studiilor sale a funcționat timp scurt ca protonotar în Bran, iar după aceea fu instituit paroh în Râșnov, comitatul Brașovului. În 1858, abia în vârstă de 30 de ani, a fost numit administrator protopopesc al Branului. Dăruit de la fire cu o rară agerime a minții și înmulțindu-și cunoștințele prin studiu neîntrerupt Mețianu desvoltă ca protopresbiter o activitate neobosită întru promovarea intereselor bisericești și întru înaintarea clerului și poporului.

Pătruns de cel mai veritabil sentiment național Ioan Mețianu în curând devine conducătorul politic al Românilor din comitatul Făgărașului și participă la toate acțiunile politice din acel timp întretinând cele mai întinse relațiuni cu fruntașii și bărbații români de valoare, cu cari lucrează mână în mână ca deputat la conferința națională din 1861, la congresul național din 1863, apoi la dieta din Cluj din 1865 și cuvântul său era privit pretutindeni având deosebită greutate. Principele Schwarzenberg, principele Montenuovo și alți dignitari de stat din acele timpuri îi dau o deosebită atențiune. Prin autoritatea și trecerea de care se bucura, tânărul protopop al Branului, contribuie mult la ridicarea autorității bisericești sale. Exoperează de la comunele politice porțiuni canonice pentru preoți, salare și îmbunătățiri pentru învățători și înființează în toate comunele din tractul său școli și fonduri pentru dotarea preoților și a învățătorilor.

În lupta pentru reînființarea mitropoliei ortodoxe române și activarea constituțiunii bisericești, precum și în toate acțiunile mari ale bisericești, protopopul Ioan Mețianu a fost adesea consultat de fericitul Șaguna, iar după reactivarea vieții constituționale bisericești este un membru activ și valoros în toate corporațiunile bisericești. Dânsul a funcționat de la început ca membru în consistorul și sinodul arhidiecezan, ca membru al consistorului mitropolitan și al congresului național bisericesc.

După moartea lui Andreiu baron de Șaguna (1873) Ioan Mețianu conduse, din încredințarea consistorului mitropolitan și al congresului național bisericesc, prima alegere de mitropolit, la care s'a ales mitropolit Procopiu Ivacicovici, episcopul Aradului. În locul acestuia din urmă a venit ca episcop la Arad vicarul episcopesc de la Oradea-mare Miron Romanul, iar în locul acestuia în 1874 a fost ales ca vicariu protopopul Ioan Mețianu.

Episcop al Aradului.

Mitropolitul Procopiu Ivacicovici în anul 1875 s'a dus de patriarh sârbesc la Carloveți, iar în locul lui ajunge mitropolit episcopul Aradului Miron Romanul. Atunci în anul 1875 Ioan Mețianu a fost ales și consacrat episcop al eparhiei Aradului. Acum se începe epoca de regenerare a acestei eparhii. Ea se afla în starea cea mai deplorabilă. Se resimțeau în toată puterea lor greutățile și năcazurile unui trecut de tristă aducere aminte. Episcopul Ioan Mețianu cu multă prevedere și cu o energie neîntreruptă a realizat fapte, cari constituiesc temelie pentru viața și dezvoltarea ulterioară a eparhiei Aradului.

Ca arhieru, în cele spirituale, Ioan Mețianu este în neîntrerupt contact cu clerul și poporul său și anume prin vizitațiunile canonice în fiecare an în diferite părți ale diecezei și prin pastoralele, ce în tot timpul cât a funcționat ca episcop le-a dat regulat clerului și poporului eparhiei sale în fiecare an la sfințele sărbători ale nașterii Domnului, anului nou și ale învierii.

Ioan Mețianu reorganizează dieceza și pune temelie unei înfloriri nevisate până atunci. Grija cea mai însemnată i-a fost pururea a ridica și întări învățământul confesional. Ince-

putul l-a făcut cu organizarea institutului pedagogic-teologic. La intrarea sa în eparhie vechea preparandie din Arad era într-o stare care nu mai corăspundea necesităților timpului. Avea numai două cursuri cu trei profesori rău dotați și era adăpostită în un edificiu absolut necorăspunzător, din care cauze fusese deja admoniată din partea organelor statului, iar institutul teologic cu trei cursuri avea numai doi profesori și era adăpostit într'un local închiriat. În fața acestei situațiuni episcopul Ioan Mețianu încă în 1876 zidi prin colectă și din alte mijloace ale diecezei un edificiu, în care așază ambele institute, înmulți numărul profesorilor, cursurile preparandiale le ridică întâi la trei, după aceea la patru, augmentându-le și cu un curs de pregătire. Și ca să înlesnească tinerilor săraci pregătirea pentru cariera învățătoarească, înființă două alumnee diecezane, în cari se adăpostesc și provăd cu cele trebuincioase peste 100 tineri, mare parte grațuit, iar pentru creșterea numărului trebuincios de profesori a creiat stipendii pentru candidații de profesură.

Prin stăruința și prevederile lui s'a activat în 1877 fundațiunea de stipendii *Elena Ghiba Birta*, care azi atinge cifra de 160.000 cor. și din care se dau anual 12 stipendii de câte 400 și 600 cor. Tot sub guvernarea bisericească a episcopului Ioan Mețianu s'au mai activat fundațiunile de stipendii Teodor Popp din Checheș, care acum s'a urcat la suma de 170.000 cor., apoi fundațiunea Ana Iorgovici Ebesfalvay. Îmbunătățirilor introduse la institutele centrale de episcopul Ioan Mețianu este a se mulțumi, că în eparhia Aradului starea învățământului confesional a ajuns să fie atât de înfloritoare, având toate comunele bisericești școlile lor proprii. În timpul guvernării episcopului Ioan Mețianu numărul acestor școli s'a sporit cu 160. La stăruința dânsului s'au introdus și școli de fete. Educația învățătoarelor s'a făcut tot prin preparandia din Arad în legătură cu internatul școlii superioare de fete de acolo, pe care tot episcopul I. Mețianu a scăpat-o din gura morții, primindu-o din proprietatea reuniunii femeilor în proprietatea diecezei.

Pentru mai buna creștere a tinerimei preparandiale și clericale a intervenit la 1882 personal la fericita baroneasă Ifigenia Sina din Viena, care donă diecezei o parte din marel ei intravilan din Arad. Pe acest intravilan se zidi pomposul palat seminarial cu bani intrați din o colectă întreprinsă de episcopul Ioan Mețianu în 1883, care a dat ca rezultat o sumă de peste 100.000 cor., iar pentru înființarea unui gimnaziu românesc în Arad a pus bază unui fond, care azi se urcă la suma de 32.000 cor. La 1877 înființă din mijloacele proprii tipografia diecezană din Arad și o donă diecezei cu mențiunea de a servi la răspândirea literaturii în popor. Din venitele realizate de tipografie și din o sumă de 20.000 cor. donată de dânsul, înființă fondul pentru ajutorarea parohiilor sărace la zidirea de biserici, care fond astăzi atinge suma de peste 150.000 cor.

Cea mai mare faptă a episcopului Ioan Mețianu în eparhia Aradului a fost însă înființarea fondului pentru ajutorarea preoților, a văduvelor și orfanilor lor. Acest fond astăzi atinge suma de 1 milion 800 mii coroane, și din el se dau deja ajutoare foarte însemnate preoților deficienți, precum și văduvelor și orfanilor de preoți. Fondul acesta și sporirea lui este pusă pe astfel de baze, ca după timp să devină fond de ajutorare pentru întreaga preoțime a eparhiei. Tot episcopul Ioan Mețianu a înființat și fondul pentru asigurarea călărilor bisericești în contra focului, care fond astăzi se urcă la suma de 200.000 cor.

O deosebită activitate a dezvoltat episcopul Ioan Mețianu și întru finalizarea despărțirii ierarhice de către Sârbi a comunelor cu populațiune română, cari la realizarea despărțirii rămăseseră sub ierarhia sârbească. Sub conducerea dânsului ca vice-președinte al delegațiunii congresuale s'a efectuat prin proces despărțirea mai multor astorfel de comune cu o populațiune de peste 20.000 de credincioși, cari s'au încorporat la jurisdicțiunea bisericești ro-

mâne și cu o avere de peste 400.000 cor. de la Sârbi. Sub conducerea episcopului Ioan Mețianu eparhia Aradului a cumpărat pe seama sa și a unor comune bisericești peste 5000 jughere de pământ. Și multe comune bisericești din dieceza, urmând glasului arhipăstorului lor, au cumpărat și ele pământuri, din al căror venit după timp vor putea contribui la dotațiunea preoților și învățătorilor lor.

Arhiepiscop și mitropolit.

După moartea mitropolitului Miron Romanul Ioan Mețianu fu ales mitropolit prin congresul întrunit la 19/31 Decembrie 1898 și după aceea această alegere prin preafinalta rezoluțiune din 18 Februarie 1899 a fost sancționată prin Majestatea Sa, episcopul Ioan Mețianu în ședința congresului ținută la 28 Februarie (12 Martie) 1899 a fost introdus în scaunul mitropolitan.

Ca mitropolit Ioan Mețianu a regulat încasarea taxelor sidoxiale, creiând fondului general administrativ al arhidiecezei un isvor de venit anual cam de 40.000 cor., a regulat și în arhidieceza dotațiunea protopresbiterilor asigurându-le o remunerațiune anuală de 1000 cor., a conlucrat la finalizarea afacerii cu renta școlilor din Brașov și a stăruit la guvern, ca întregirea de la stat a dotațiunei preoțime să se distribue prin autoritățile bisericești.

Mitropolitul Ioan Mețianu rămâne în istoria bisericească acela, care a înălțat în mijlocul Sibiului minunata catedrală mitropolitană, el a renovat din temelii seminarul arhidiecezan și acum câteva zile înaintea morții sale tot mitropolitul Ioan Mețianu a pus temelie marelui orfelinat, ce se va înălța ca cel dintâi institut caritativ în cetatea Sibiului și pentru care a adresat marele arhieru cel de pe urmă circular al său publicat în numărul de azi al acestui ziar. Pentru orfelinat mitropolitul Ioan Mețianu a donat deocamdată 3000 cor. și avea de gând să facă o fundațiune mai mare pentru acea instituțiune.

Activitatea politică a mitropolitului Ioan Mețianu.

După cum am amintit la începutul acestei schițe biografice în tinerețele sale mitropolitul Ioan Mețianu fusese unul dintre cei mai ferventi luptători pentru drepturile politice ale poporului românesc din statul ungar și ca protopop al Branului era conducătorul politic al Românilor din comitatul Făgărașului. Ajuns episcop la Arad, mai apoi mitropolit, Ioan Mețianu n'a mai luat parte în luptele noastre politice, dar niciodată n'a păcătuit în contra partidului național român ori a programului acestui partid, ci abandonând politica militantă s'a năzuit să aperse instituțiunile culturale ale bisericești sale prin o ținută calmă și prevenitoare față de guvernantii țării. N'a esitat însă niciodată a-și ridica cuvântul în casa magnaților față de dese proiecte legislative, cari tin-teau maghiarizarea învățământului confesional și vătămarea autonomiei noastre bisericești.

Astfel Ioan Mețianu ca episcop al Aradului a luat parte în casa magnaților la discuția legii despre azilele de copii combătând acel proiect ca vătămător culturale și autonomiei bisericești ortodoxe din patrie spunând între altele și aceste cuvinte: „Să se aducă, înaltă casă, legi cari să ajute și dezvoltarea celorlalte popoare din patrie, îndeosebi și dezvoltarea poporului român, care după trecutul său, după soarta și pozițiunea sa, este chemat a fi, în caz de lipsă, cel mai sincer aliat al poporului maghiar”. Tot astfel Ioan Mețianu și-a ridicat cuvântul în contra legii despre salarizarea învățătorilor în anul 1893 spunându-le celor de sus că „și clerul și poporul român a învățat a iubi nu numai patria, dar și limba și religiunea sa, întocmai ca și compatrioții săi maghiari și de aceea *simte nespūsă durere de câteori vede atăcându-se aceste scumpe tezaure ale sale*”. A vorbit episcopul Ioan Mețianu și cu ocazia proiectului de lege despre numirea localităților. Cel mai clasic discurs politic al decedatului Ioan Mețianu rămâne însă cel rostit în ancheta convocată la Budapesta asupra proiectului de lege Berzeviczy despre maghiarizarea învățământului popular, care a avut un răsunet fermecător asupra românimeii întregi. În acest discurs a rostit mitropolitul Ioan Mețianu în veci neuitate

cuvinte, că „nu este putere în lumea aceasta care ar putea să silească biserica mea a-și pă-răsi limba”. Asemenea memorandum bisericeii ortodoxe române din patrie în contra legilor școlare ale lui Apponyi va rămânea pentru toate timpurile un monument neperitor al vredniciei și înțelepciunii, cu care mitropolitul Ioan Mețianu a știut să apere interesele culturale naționale românești și drepturile autonome ale bisericeii sale. Tot în contra acestor legi apponyiane a vorbit mitropolitul Ioan Mețianu în casa magnaților în 8 Maiu 1907. Acesta a fost ultimul discurs al fiertatului mitropolit în legislațiunea statului ungar. Toate discursurile lui însă vor fi în toate timpurile dovezi strălucitoare despre iubirea lui de neam.

Scrisoarea contelui Tisza către mitropolitul Ioan Mețianu.

Către sfârșitul vieții sale mitropolitul Ioan Mețianu i-a fost dat să ajungă în centrul încercărilor politice de a elimina conflictul secular dintre poporul român și politica de guvernământ în statul ungar. Conte Stefan Tisza, premierul Ungariei, într-o scrisoare din 22 Septembrie 1914 se adresează mitropolitului Ioan Mețianu, în care scrisoare contele Tisza cu provocare la „aceste fenomene înălțătoare cari atât de splendid au documentat solidaritatea Românilor din patrie cu monarhia și cu interesele vitale ale națiunii maghiare”, din partea guvernului pune în vedere Românilor că „putem pune în perspectivă reforma legii școlare în așa fel ca să fie cu considerație la postulatele concetățenilor noștri nemaghiari cu privire la școlile confesionale. Cu dispozițiuni legale putem deschide cale limbei materne în contactul nemijlocit cu autoritățile și în sfârșit ne putem îngriji de unele modificări ale unor dispoziții din legea electorală, cari vor așeza pe bază mai echitabilă reprezentanța politică a Românilor din patrie”.

Moșneagul mitropolit a răspuns primului ministru foarte afabil, dar tot atunci cu multă precauțiune. „Grăbesc a-mi exprima bucuria sinceră pentru că Excelența Voastră și guvernul ungar e aplicat să îndeplinească postulatele vechi și juste ale poporului român, cari formează condiția primordială a fericirii și progresului poporului pe teren cultural”.

Vorbele au rămas însă numai vorbe și mitropolitul Ioan Mețianu moare cu durerea în suflet, că n'a putut să vadă îndeplinite postulatele vechi și juste ale iubitului său popor românesc.

Boala și moartea mitropolitului Ioan Mețianu.

Mitropolitul Ioan Mețianu vieța sa întreaga a fost idealul sănătății trupesti și a robustității. Niciodată n'a suferit de vr'o boală mai grea și până în zilele din urmă ale vieții sale putea să-și îndeplinească cu exemplară punctualitate toate agendele sale multilaterale. Abia sunt câteva zile, de când un membru al consistoriului din Arad promise dela dânsul o scrisoare de conținut mai confidențial.

Nainte cu câteva săptămâni însă mitropolitul începuse să se simtă rău. I se umflase aorta, avea greutate de respirație și nu mai putea dormi liniștit. În săptămânile din urmă episcopul Aradului părintele Ioan I. Papp l'a cercetat de mai multeori și totdeauna se întorcea acasă cu îngrijorări tot mai sinistre. La înmormântarea arhimandritului Augustin Hamsea auzisem, că moșneagul mitropolit se apropie de desnodământul fatal. Primise informații și părintele episcop Ioan I. Papp și a plecat numai decât acum Mercuri seara larași la Sibiu.

Știam cu toții că biserica ortodoxă română încurând va încerca lovitura zguduitoare și totuși ne-a umput de nespuse jale vestea morții marelui mitropolit. Mitropolitul Ioan Mețianu a încetat din viață ieri Joi la orele 5 și jumătate seara în mijlocul rudeniilor sale fiind de față și părintele episcop Ioan I. Papp al Aradului.

Ca de regulă în zilele aceste atât de turburi vestea ne-a sosit numai târziu noaptea așa că ni-a fost imposibil să aducem știrea încă în numărul nostru de ieri seara. Am luat dispoziții de cu vreme, ni s'a și expediat telegrama punctual la orele 6 ieri seara, s'a făcut încercarea a ni se da informațiuni și cu telefonul, dar fără rezultat.

În momentul de față nu știm termenul înmormântării. Credem că va fi Duminică la orele 10 a. m.

Doliul eparhiei Aradului.

În Arad des de dimineață s'a răspândit în orașul întreg vestea morții marelui arhiepiscop și numai decât s'a arborat drapele îndoliate pe reședința episcopescă, pe edificiul consistorial, la seminar, pe palatul tipografiei, la școala de fete.

P. S. Sa părintele episcop Ioan I. Papp a adresat clerului și poporului următorul circular:

Tuturor Prea Onoraților protopresbiteri și administratori protopresbiterali și Onoratei preoți din eparhia Aradului.

Dela mitropolia noastră din Sibiu am primit astăzi știrea pe cât de tristă, pe atât de dureroasă, că prea bunul Dumnezeu în staturile sale necuprinse de mîntea omenească a aflat de bine să cheme la sine pe preaiubitul și preadennul nostru arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, care cu mare prudentă și cu rară prevedere a păstorit biserica noastră timp de peste patru decenii și adecă dela 1875 până la 1898 ca și episcop al acestei eparhii, iar dela 1899 până astăzi ca arhiepiscop al Transilvaniei și mitropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Convinși fiind că la aceasta mare durere a întregii noastre mitropolii se asociază din suflet și clerul și poporul eparhiei noastre, de aceea, ca și prin fapte și astfel și în forme exterioare să dăm expresiune adânc simțitei noastre condoleanțe, dispunem precum urmează:

1. Numai decât să se arboreze flamură neagră pe toate bisericile și școlile.
2. În restimp de 6 zile după olaltă următoare să se tragă clopotele la toate bisericile noastre, ca de obicei, după morți.
3. În restimp de 6 săptămâni, la toate liturgiile să se rostescă și ectenia morților și să se pomenească numele fericitului arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu.
4. Într'una din Sâmbetele celor 6 săptămâni să se țină parastas în toate bisericile noastre pentru odihna sufletului arhiepiscopului și mitropolitului suspomenit.

Indatorăm în fine pe P. T. protopresbiteri și administratori protopresbiterali, ca din această dispoziție a noastră să distribuie cu toată graba fiecărui oficiu parohial câte un exemplar spre știre și strictă acomodare.

După cari toate am rămas cu binecuvântare arhierescă

Al vostru de tot binevoitor:

Ioan I. Papp.
episcopul Aradului.

Consistorul arădan a trimis pe sicriul răposatului o prea frumoasă cunună cu inscripția: „Arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu — Consistorul gr.-or. român din Arad.

La înmormântare din partea diecezei Aradului va lua parte o delegațiune compusă din dnii: P. S. Sa părintele protosincol Roman R. Ciorogariu, protopopul asesor referent George Popoviciu, protopopii Mihailu Lucața (Siria) și Procopiu Givulescu (Radna), diaconii Dr. Lazar Iacob și Ioan Cioară, apoi mirenii: Emanuel Ungureanu, Petru Truția, Sava Ruicu și Vasilie Goldiș.

Ce-i cu capitularea Muntenegrului?

— Lupta între două dinastii. —

Arad, 4 Februarie.

Din Paris se telegrafiază că cercurile politice sârbești ar fi propus puterilor din împătrita înțeleger să impună regelui Nichita abdicarea și să considere ca regent pe prințul Alexandru al Serbiei până după rășbolu, când să se facă unirea Serbiei cu Muntenegru. (Tel. din Zürich).

„Muntenegru a renunțat la titulatura de „martir” sau „erou” și a preferit să capituleze.

Imediat, regele Nichita a fost decretat de trădător de foștii lui tovarăși de arme, ba încă i s'a aruncat insulta că era bănuț mai de mult, și că era socotit de aliați ca vândut, în chiar clipele când își vărsa sângele pentru ei.

S'a întâmplat, însă, a doua zi, ca unii generali să nu se supună deciziunii guvernului, — așa merg treburile în Muntenegru — și cum Quadrupla putea interpreta că predarea n'a avut loc, regele Nichita a fost repede făcut din trădător iarăș erou.

Acum, însă, nu mai încapă nici o îndoială, — că Muntenegru a capitulat. Generalul Vucotici, foștul președinte al consiliului, s'a predat și el. Muntenegru e acum în întregime ocupat de Austro-Ungari.

Problema cea mare e cine a îndemnat pe regele Nichita să se predea și în ce scop a capitulat, fiindcă și cu capitulare și fără capitulare, rezultatul era să fie acelaș.

Ziarul bucureștean „Libertatea” deține din bună sursă diplomatică câteva amănunte cu adevărat senzaționale, cari au determinat capitularea și pacea separată a Muntenegrului.

Un membru al corpului diplomatic, aparținând grupului Quadruplei și bine inițiat în afacerile balcanice, ne-a dat, — spune ziarul bucureștean — în această privință, lămuriri prețioase, pe cari le vom reda aici, cât mai fidel cu putință.

— Azi nu e un secret pentru nimeni — spune diplomatul — că regina Elena a Italiei a îndemnat pe tatăl ei să capituleze. Și cu toate insultele din presa italiană, regele și cu guvernul italian nu sunt străini de capitulare. Ba, ceva mai mult, cu toate aparențele contrarii, ea convine Italiei.

Premisele acestea trebuiau lămurite, și diplomatul continuă:

— Știți că a fost de mult vorba despre o unire personală între Serbia și Muntenegru, sub dinastia Karagheorghevici. Rusia nu putea vedea cu ochi răi această uniune, din care Serbia ieșea mărită și cu port la Adriatică.

Dinastia Petrovici, a Muntenegrului, cum era și firesc lucru, nu putea accepta această situație. Italia, de partea ei, are tot interesul să aibă la Adriatică un stat mic și slab, în locul Serbiei, care reprezintă în realitate Rusia. Înruđirea dintre cele două dinastii, cea italiană și cea muntenegrină, se datorează acestui scop politic.

Or, acum, dacă Muntenegru era în adevăr căzut și cum aliații nu mai speră să-i poată da Serbiei o ieșire la Marea Adriatică, Quadrupla ar fi procedat cu regele Nichita așa cum au procedat Francezii cu principele de Monaco, l'ar fi declarat căzut de pe tron și ar fi proclamat uniunea cu Serbia.

Dacă regele Nichita, om bătrân, s'ar fi putut învoi cu această soartă, ea nu putea conveni principelui Danilo și Italiei.

De aceea regina Italiei a sfătuit pe regesul ei părinte să capituleze, iar principele Mirko s'a grăbit să trateze predarea către Austro-Ungari.

Capitularea Muntenegrului, e așa dar, rezultatul luptei dintre cele două dinastii. Caracterul acesta al ei, explică de altfel și atitudinea curioasă a Rusiei față de actul de predare al Muntenegrului.

La Petrograd presa denunță Italia ca adevărata autoare a capitulării — și presa rusească vede bine.

România și învățăturile războiului

„E prea târziu”. — Șefii partidului conservator marghilomanist la regele Ferdinand. — O înțelegere româno-bulgară. — Incidente și accidente la un raid de aeroplan române.

Arad, 4 Februarie.

Reproducem următoarele părți mai interesante dintr'un articol al ziarului „Mișcarea” din Iași:

„Războiul actual, oricât de mult va dura, nu va fi ultimul care va însângera Europa. El va aduce prefaceri însemnate în structura politică, și puține vor fi statele cari nu vor voi să se folosească de noile împrejurări pentru a urca o nouă treaptă spre idealul lor politic.

Pentru statele mici, secolul acesta de prefaceri va fi o epocă din cele mai critice, întrucât intrarea lor în vijelia, care s'gduie imperii întregi din temelie, va însemna pentru dănsese punerea în joc a existenței lor însăși.

Desvoltarea pe care au luat-o relațiile internaționale dintre toate statele globului, aproape fără excepție, necesitează cunoașterea cât mai exactă a valorii și a tendințelor fiecărui stat din lume, pentru a ști cu precizie într'un caz de conflict, cu ce puteri te vei măsura și ce puteri vei putea opune la rându-ți...

România ar trebui să fie seamă de aceste învățăminte. Ea a păstrat până în prezent o atitudine, prin care n'a pierdut încă libertatea necesară unei acțiuni conforme cu interesele sale vitale.

Pregătirea ei a atins probabil maximum pe care putea, după împrejurări, să-l atingă. Pe viitor însă va trebui să facă în această direcție mult mai mult decât în trecut.

În ce privește alegerea alianței, România și-a luat un timp destul de îndelungat spre a reflecta.

În asemenea momente, în cari împrejurările se precipită atât de repede, reflecțiunea trebuie să țină, vrând-nevrând, locul cercetărilor științifice. Evenimentele au aruncat de altfel o lumină destul de puternică în mințile tuturor. Ele au despărțit în modul cel mai vizibil statele conștiente, de statele decepționate, statele cari înving realmente, de statele ce-și exprimă numai „voința” de a învinge, fără a dovedi că au și putința de a o face”.

Se va retrage opoziția acționistă din parlamentul român? De această chestiune se ocupă directorul ziarului „Adevărul”, d. Const. Mille, într'un articol prim intitulat: „E prea târziu” și constată următoarele:

— S'a ventilat ideea retragerii din parlament a opoziției pentru a lăsa întreaga răspundere a situației guvernului.

Acum e prea târziu.

La adunarea parlamentarilor, dela Bulevard, eu m'am ridicat și am spus următoarele:

„E de cercetat dacă bine sau rău a procedat guvernul. Dacă a procedat bine, să-i dăm concursul. Dacă a procedat rău, să căutăm să-l împingem, cel puțin de acum înainte, ca să facă bine. Dacă nu reușim să-l împingem, atunci să-l răsturnăm, — dar înainte de toate trebuie să vedem dacă suntem în stare să facem această operă de salvare națională. Și dacă nu putem să-l răsturnăm, se impune să ne retragem din parlament lăsându-i toată răspunderea faptelor sale.”

Vorbele mele n'au fost luate în seamă. S'a numit o comisiune care să someze guvernul ca să mobilizeze. Primul-ministru a răspuns negativ. Și aici au rămas lucrurile.

Acum e prea târziu să ne retragem. S'au

deschis camerele, ne-am făcut complici ai guvernului prin inacțiunea noastră. A ne retrage acum ar fi că ne temem de urmări. Atunci era timp, atunci se putea spune, că nu am pășuit guvernul. Dar acum? Care este actul de ostilitate ce l-am făcut? Am încetat întrunirile publice, am încetat agitația, ne-am mărginit să ținem discursuri, și atâta tot... Chiar retragerea candidaturilor lui Lucaci și Goga a fost din parte-ne o slăbiciune, și o cedare. Și apoi, ce ar însemna retragerea noastră, acum când nu avem nici o lună până la închiderea parlamentului? S'ar spune că-i o operă copilărească. Nu, nu! Acum e prea târziu!

Atunci, în Noemvrie, era timpul să ne retragem. Acum e prea târziu; s'ar zice că acum la spargerea târgului voim să separăm răspunderile; am fost complici ai guvernului, complici trebuie să rămânem până la sfârșit”.

Ni se anunță din București: Alaltăeri M. S. regele Ferdinand a primit în audiență pe d. Al. Marghiloman, șeful partidului conservator marghilomanist, apoi pe prințul Cantacuzino, întors de curând dintr'o călătorie în Germania.

Ziarul „Viitorul”, oficiosul guvernului român anunță, că tratativele cari se urmează încă între direcția generală a căilor ferate bulgare și române, sunt pe cale de a se termina în condițiuni favorabile. În curând vor sosi în România 1000 vagoane încărcate cu diferite mărfuri, cari se află în prezent la Salonic, pentru România.

Din București se anunță: Cinci aeroplan românești au pornit în sbor din Oltenița. Ajunse în bune condițiuni la Turnu-Măgurele, la plecarea unuia din aeroplan a rănit patru persoane. Alte aeroplan în apropiere de Corabia, au fost atacate cu focuri de pușcă de jandarmii români, cari au crezut că au de a face cu aeroplan străine.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

AVIZ.

Aducem la cunoștința abonaților noștri că „Calendarul partidului național” pe 1916 e complet epuizat și nu se mai poate retipări. Sumele ce vor sosi de azi încolo pentru calendar, se vor socoti în abonament sau se vor retrimite.

Administrația ziarului „ROMÂNUL”.

Germanii în Orient.

Arad, 4 Februarie.

Le Temps, organul oficial al ministerului de externe francez, în numărul dela 26 Ianuarie are la loc de frunte acest articol pe care-l traducem pentru a se cunoaște punctul de vedere al cercurilor politice franceze față de evenimentele din Orient:

În Octomvrie Germanii trecură Dunărea. Marsul triumfal spre Constantinopol trebuia să înceapă prin o repede cucerire a Serbiei. Împlinirea acestei etape, trebuia traversată Turcia ca să se cucerească Egiptul și India. Programul era grandios și destul de fascinant pentru a sustrage atenției imobilitatea forțelor germane în Franța și Rusia.

Serbia este învinsă, însă armata sa este salvată și-și va lua locul în luptele apropiate. Muntenegrul luptă pentru a-și scoate ultimele trupe de sub legea celui mai tare. În loc de a se îndrepta spre Orient, armata lui Mackensen se împrăstie, și în chip prematur a fost suprănumită armată egipteană. Ea renunță la drumul spre Bosfor. Cea mai mare parte din diviziunile sale sunt trimise pe vechile fronturi și altele sunt imobilizate la frontiera grecească.

Bulgarii sunt tot mai pretenșivi în măsură cu cât se simt mai indispensabili. Kaiserul a trebuit să le promită Adriatica, după cum a fost necesitat să le lase o nouă porțiune din Serbia. Macedonia grecească însuș nu va fi suficientă pentru a fi satisfăcut apetitul nelimitat al Bulgarilor. Bande de comitații prepară lucrurile în această direcțiune și presa din Sofia celebrează de pe acum imperiul bulgar al celor trei mări. Volkszeitung din Köln anunță deschiderea unui nou teatru de război în Albania, „unde sunt și Italianii cari trebuie bătăți”. Și poporul german, deconcertat, se întreabă unde îi duc toate aceste aventuri a căror înmulțire corespunde atât de puțin promisiunii ce i s'a făcut.

Drumul Constantinopolului este deschis, însă el este lipsit de orice siguranță. Aliații îl amenință dela Salonic, care, întărit puternic, poate dintr'un moment într'altul să se transforme într'o temută bază de ofensivă. Generalul grec Moscopulos a cercetat fortificațiile de teren și impresiunea câștigată își va avea efectul asupra statului major grecesc a cărui încredere în atotputernicia armatei germane pare mai puțin asigurată decât se vedește vigoarea atitudinii noastre și sporierea forțelor noastre pe Vardar. Regele Constantin însuș își exprimă nu demult îndoiiala în victoria germană. Opinia publică elină își revine în ori, și soldații par hotărâți mai degrabă să nu se supună ordinelor decât ca să permită Bulgarilor să treacă frontiera. Armata lui Ferdinand de Coburg se retrage în pozițiunile de apărare, și așteaptă inițiativele armatei generalului Sarraill și ale flotei aliate, avioanele franceze bombardează câmpurile dușmane. România rămâne impasibilă în fața demersurilor amenințătoare austro-germane și opinia publică bulgară însăși dă semne de neliniște. Imaginea Serbiei zdrobite este constantă sub ochii popoarelor balcanice, însă prestigiul german începe să scadă.

Turcia așteaptă zadarnic legiunile germane cari să-i dea Egiptul cucerit de Englezii înspăimântați. Preparativele încete ale expediției la canalul Suez scot în evidență o lipsă de încredere completă în succesul întreprinderii, care de altfel nu se va mai face după sezonul ploilor care se termină în două luni. Mareșalul von der Goltz, caută înzadar un succes în Mesopotamia unde creșterea Tigrului împiedică joncțiunea forțelor britanice a generalilor Aylmer și Townsheld la Kout-el-Amara. Însfârșit, Rușii cari au înăbușit războala persană au aruncat în Armenia pe Turci până sub zidurile dela Erzerum și ei amenință să-i curățască dela mare. Bucuria pricinuită la Constantinopol prin evacuarea peninsulei Gallipoli va fi de scurtă durată. Capitala otomană privește cu grije cum toate speranțele ce le-a pus în forța germană se spulberă și Turcia care se credea regenerată prin ajutorul german constată încetul cu încetul că afară de concursul material ce-l primește dela aliații săi, ea nu se poate sprijini decât pe ea însăși și pe propria sa armată pentru a-și realiza visurile himerice.

Cucerirea Egiptului și cea a Indiei nu sunt decât mirajuri. Fantasmagorii goale cari amintesc intrarea în Paris, luarea Calais-ului, Londra. Imaginațiuni de megalomani anunțate de atâtea ori ca certitudini.

Succesele puterilor centrale în Balcani au provocat în Franța și Anglia o tresărare de energie, ele au pus în evidență pentru toate puterile ententei necesitatea unei coeziuni strânse, unei coordonări precise a efortului. Din ce în ce mai mult cei de dincolo de Rin înțeleg superioritatea incontestabilă a resurselor noastre financiare, economice și în oameni, și se face proba unei voințe cu mult mai active a aliaților. Acesta este un rezultat de care noi nu trebuie să fim nemulțumiți.

Tragedia unui moștenitor de tron

Inmormântarea prințului moștenitor otoman.

Arad, 4 Februarie.

Ieri după amiază s'a făcut înmormântarea moștenitorului de tron turc, al prințului *Iussuf Izzedin*. Inmormântarea s'a făcut cu toată pompa cuvenită unui moștenitor de tron și mareșal otoman, în același timp cu simplitatea caracteristică religiei mohamedană. După două ore, cadavrul prințului a fost transportat cu o corvetă din palatul Dolma Bagce unde fusese așezat pe un catafalc provizor în Serail și unde era așteptat de personagiile oficioase în șirul cărora erau toți membrii diplomației, atașatii militari, ofițerii germani și austro-ungari, capii bisericilor străine și toate notabilitățile. Ambasadorul austro-ungar contele *Pallavicini*, ambasadorul contele *Trutmannsdorf* și generalul *Pomianovsky* s'au prezintat împreună cu atașatul militar austro-ungar.

Cortegiul a fost deschis de trupele tuturor regimentelor, soldații de infanterie și marină și de-o întreagă baterie. Au urmat hodjii și dervii cari cântau cântece religioase ale căror melodii adânci melancolice au făcut profunde impresii. Cosciugul, înaintea căruia mergeau două doamne de onoare în mâni cu cădelnițe, era drapat cu o bogată acoperitoare de mătăsă grea roșie, împodobită cu broderie 'n aur cu scris din Coran. La dorința defunctului, cosciugul a fost acoperit și cu un drapel otoman, pe care era așezat chipul de mareșal. Sicriul a fost purtat cu schimbul de personalul sultanului, al defunctului și de eunuhi. Sicriul era urmat de principii imperiali în ordinea impusă de gradatia moștenitoare, întâi prințul *Vahid Eddin*, apoi prințul *Abdul Medjid*. Sultanul a fost reprezentat prin fiul său prințul *Omer Hilmi*, prin secretarul palatului, prin adjutantul și doi măiestri de ceremonii. Au urmat ginerii imperiali, marele vizir, șeicul islamului, *pașa Enver*, ceilalți miniștri, membrii diplomației, senatorii, deputații și reprezentanții tuturor partidelor politice și ale instituțiilor. În fruntea fiecărei grupe mergea un funcționar al oficiului de ceremonii. De două părți, cortegiul a fost urmat de trupe de pompieri, polițiști și gardiști cu arma în pământ.

Cortegiul a parcurs cu încetineală aleele parcului dela poarta Top până la moșcheea Sofia în care a intrat pe poarta din dos. Dintre străini n'au avut intrare decât ofițerii. Catafalcul a fost ridicat în curtea moșcheei. După terminarea rugăciunilor funebrele s'au pronunțat rugăciuni pentru sultan, armata și marina otomană, precum și pentru binele națiunii otomane.

Cortegiul și-a urmat drumul pe piața sultanului Ahmed și strada Divanjol spre mauzoleul sultanului *Mahmud* unde este locul de înmormântare al domnitorilor, principilor și a celorlalte persoane marcante. Intre rugăciunile emoționante, sicriul a fost așezat spre vecinică odihnă. Pe toate străzile prin cari a trecut convoiul, era adunată lume imensă de zeci de mii printre cari multe doamne mohamedane și europene.

Acei cari au cunoscut de aproape pe moștenitorul tronului otoman, *Iussuf Izzedin*, — spun, că era o personalitate remarcabilă.

În cei 30 de ani de închisoare politică, prințul acesta a făcut serioase studii artistice și științifice — și se simțea atras spre apusul civilizat. Îndată ce a fost eliberat din captivitate, a început să facă dese călătorii la Londra, Paris, Berlin, Frankfurt, Breslau, și a fost de patru ori în Austria, a vizitat Italia și Elveția.

Acest moștenitor de tron turc, era cu adevărat un om al vremii moderne. Palatele sale din Ortaköj, unde a fost internat, apoi Dolme-Bagde, Beşik-Taş, Dsamlidşa și Zindschirli-Kiosk — sunt împodobite cu galerii de tablouri celebre, moderne, și posedă bogate biblioteci, prevăzute mai ales cu cărți din istorie politică și literatură franceză.

De statură mijlocie, în civil, purtând ochelari, prințul *Iussuf Izzedin* făcea mai mult impresia unui bărbat politic, decât un militar. Avea profunde cunoștințe de om de stat și dotat cu un serios talent oratoric.

Prințul *Iussuf Izzedin* moare în vârstă de 58 ani. În locul lui va fi proclamat ca nou moștenitor de tron al imperiului osmanic, fratele cel mai tânăr al actualului sultan, principele *Vahid Eddin Efendi*, născut la Scutari (lângă Constantinopol) la 1861.

Acesta n'a jucat nici un rol politic, și a trăit retras în palatul lui de pe coasta Asiei-mici a Bosforului, ocupându-se cu grădinăritul și cu creșterea cailor. E considerat ca un moslim evlavios și foarte generos.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 3 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: La nordost dela Bojan s'a zădărnicit un atac subit al Rușilor încercat contra liniei dinții a tranșelor noastre. În Galiția ostică și pe linia din Volhinia, ambele părți au dezvoltat vie activitate aviativă. Una dintre diviziunile rusești a aruncat șase bombe peste Butaș cari au omorât doi și au rănit mai mulți dintre locuitori. O altă diviziune de aeroplane la nordvest de Luck a omorât trei prizonieri ruși, cari se apropiau de taberile noastre. Aparatele noastre au bombardat cu succes teritoarele din vestul Torcovei și nordul Zborazului. În unele puncte a liniei de foc s'au dat lupte artileristice.

Pe frontul italian: Pe frontul dela malul mării, luptele artileristice din multe puncte au fost foarte violente. Trupele dela capul podului dela Tolmein, printr'un atac al sapeurilor noștri au reușit să lărgească pozițiile vestice dela Santa Lucia. În tranșeele dușmane evacuate am găsit multe cadavre și muniții.

Pe frontul sudostic: Avantgardele armatei austro-ungare înaintate în Albania au ajuns ținuturile la vest dela Cruja. În Muntenegru domnește liniște.

Evenimente maritime: La 25 Ianuarie 5 biplane de ale noastre, la 27 Ianuarie două și la 1 Februarie alte trei au bombardat Durazzoul și în deosebi lagărele din apropierea orașului, pricinuindu-le stricăciuni enorme. Cu toate canonadele tunurilor de apărare și a vaselor de războiu, toate aparatele s'au reîntors teafăre. La 2 Februarie Valona a fost bombardată de către 3 biplane de ale noastre, nimerind mai de multeori stabilitamentele din porturi și cele flotante și lagărele de campanie. Focurile vehemente ale bateriilor de pe mare și uscat au nimerit motorul unui aparat, forțându-l să aterizeze pe mare. Conducătorul acestor atacuri aviatice locotenentul de marină Knjevic, a aterizat fără ezitare în valurile tulburate de Boră și în violența împușcăturilor de tunuri dușmane și alor două torpiloare cari se apropiau cu deplină viteză, a reușit să salveze cei doi ofițeri din aparatul nimerit de gloanțele dușmane, să-l nimicească cu desăvârșire și să-și ia din nou sborul împreună cu cei doi tovarăși și după un sbor de 200 klm. să se reîntoarcă și aterizeze în golful din Cattaro.

Berlin, 3 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Artileria dușmană din Flandra, a răspuns cu violente canonade bombardărilor noastre direcționate spre tranșeele lor. La nordvest dela Hulluck am ocupat două cratere explodate de Englezi în fața liniilor noastre. La Neuville, în cursul după-amiezii de ieri împușcăturile dușmane au luat mari proporții. Pe toată linia s'au dat vehemente lupte artileri-

stice, iar în Argone de granate de mână. În ținutul Perennes, aviatorii noștri au împușcat două aparate de războiu, unul francez și unul englez. Trei dintre aviatori au murit, observatorul francez a fost grav rănit.

Pe frontul orientat și din Balcani: Situația generală e invariabilă.

Atacul contra Salonicului.

Hotărârea întâlnirii dela Niș. — În ce condiții intră Grecia alături de împătrita-înțelegere? — Luptă navală în fața Salonicului. — O escadrilă aeriană franceză bombardează din nou Monastirul.

Arad, 4 Februarie.

Ziarul parisiian „Le Temps” publică următoarea telegramă din București:

„Universul” scrie că în anume cercuri diplomatice se afirmă că vizita lui Wilhelm al II-lea la Niș a avut de țintă refacerea acordului între puterile centrale și aliații lor balcanici, în vederea atacului general contra Salonicului. Planul de atac va fi debătut în toate detaliurile și îndată se va începe ofensiva al cărei obiectiv este să scoată pe aliați din Balcani.

Cercurile diplomatice spun că a cincea armată turcească a Dardanelor a primit ordinul de a se îndrepta spre frontiera grecească.

„Schweizerische Telegraphen-Information” anunță din Atena:

În legătură cu numeroasele vești lansate din sursă ententistă despre o pretinsă ieșire a Greciei din neutralitate și participarea ei la război alături de împătrita înțelegere, organul guvernului grec „Neon Asty” publică următoarea declarație:

O telegramă din Roma confirmă informațiile noastre, cari spun că cercurile Ententei sunt convinse despre ieșirea Greciei din neutralitate, ca împreună cu Englezii și Francezii să lupte împotriva armatei Austro-Ungariei, Germaniei, Bulgariei și Turciei.

Nu cunoaștem circumstanțele din cari cercurile Ententei au putut câștiga această convingere.

Indubitabil, că condițiunile cari ne-au determinat la neutralitatea, pe care am păstrat-o până acum nu s'au schimbat, iar nici o presiune, ori cât de insuportabilă și neumană ar fi, nu poate constrânge Grecia ca să ia parte la războiul împotriva voinței ei.

Parisiianul *Le Temps* speră, că Grecia se va alătura Ententei, când aceasta își va arăta toată puterea ei.

Dar în acest caz puterile Ententei ar trebui să trimită la Salonic așa de multe trupe, încât preponderanța ei să fie asigurată în Balcani.

Ententa însă în loc de a face aceasta, încearcă să ne facă prieteni prin strangulare economică. Dar Grecia n'are simț pentru aceasta.

Corriere della Sera anunță din Salonic cu datul de 30 Ianuarie: Ieri, dimineață, un mare vapor englez încărcat cu munițiuni a fost necesitat să se oprească în fața portului, la o distanță de câțiva kilometri, din cauza unui defect a mașinilor. Vaporul francez „Annam” a grăbit dela Salonic în ajutor, când deodată s'a ivit la suprafața mării un submarin, care a dat 15 împușcături de tun asupra vaporului englez, din cari au nimerit 10. Cu toate acestea vaporul nu s'a scufundat. „Annam” refugiându-se în largul mării, submarinul a trimis o șalupă cu 2 ofițeri și 5 soldați marinari la vaporul englez pentru a-i controla hârtiile. Într'aceasta comandantul vaporului a radiotelegrafiat la Salonic cerând ajutor și curând a sosit un vas francez vânător de torpiloare, capturând pe cei 6 oameni ai submarinului, care s'a salvat scufundându-se. Vaporul, care nu suferise avarii mai grave, a fost adus la Salonic”.

Lui *Dnevnic* i se anunță din Monastir:

Escadrila aeriană franceză a aruncat din nou bombe asupra Monastirului, dar fără să pricinuască pagube militare. 3 copii și o femeie au fost omorâți.

Războiul european.

Noua noastră ofensivă pe frontul rusesc.

Berna. — Corespondentul special al lui „Temps” comunică din Petrograd: Reiușii sosiți din Jitomir spun că în ținuturile Luck și Olike s'au făcut mari concentrări de trupe austro-ungare. Pe linia drumului de fier Covel-Civerc, tot la câte un sfert de oră trec trenurile militare încărcate cu tunuri și muniții, iar trupele înalță pe jos. Toată populația lucrează la construirea drumului de fier, care va stabili comunicația dintre Luko-Vladimir și Volinskij. Se crede că puterile centrale se pregătesc de o puternică ofensivă în apropiere de Rowno spre Olike-Klevan.

Trupe franceze în Durazzo.

Geneva. — „Nouveliste” din Lyon primește din Salonc știrea că la Durazzo au sosit trupe franceze din Scutari. Comandantul francez din Durazzo și pașa Essad au trecut în revistă trupele sosite.

Poincaré despre Elveția.

Berna. — Poincaré a acordat audiență corespondentului Chapiusa al ziarului Bund din Berna. Poincaré a dat expresie simpatiei și interesului său față de Elveția și interesului comun economic al celor două țări.

— *Ce ne privește pe noi Francezii — a zis președintele, — noi nu contăm la expresia sentimentelor de simpatie nutrite față de noi, pretindem însă să se recunoască adâncul adevăr al cauzei noastre care este justă și adevărată.*

Ce a voit Rusia?

Köln. — Un ministru sârb a adevărit unui corespondent al lui Kölnische Zeitung, faptul că Rusia a voit să traverseze România pentru ca să atace Bulgaria. Trebuind să abandoneze acest plan, trupele concentrate au început ofensiva din Basarabia.

Tratatul de pace din Cetinje urmează în liniște.

Cattaro. — Tratatul de pace din Cetinje decurge în perfectă liniște și înțelegere. Reprezentantul monarhiei și al Muntenegrului s'au putut înțelege privitor la cele mai multe puncte. Între Cetinje și Viena s'a stabilit comunicație directă telegrafică și reprezentanții noștri sunt în legătură permanentă cu ministerul de externe. În munții din Muntenegru se mai găsesc o seamă de soldați sârbi răătăciți, zdrențuiți și rupți de foame și mizerie.

Inrolarea rezervelor flotei rusești.

Petrograd. — Printr'un ucac al țarului datat din 2 Februarie, rezervele flotei rusești se chiamă sub drapel.

Luptele pentru Erzerum.

București. — După o știre din sursă rusească armata ce operează între Erzerum și Mus, a ocupat orașul Kynskala, iar Turcii s'au retras spre Mus.

București. — Cercurile militare și diplomatice conducătoare compară situația Rușilor în Persia și Caucaz cu situația din zilele prime ale lunei Decembrie a Englezilor în Mesopotamia. Englezii după ce au ocupat Ctesifon se găseau numai la câțiva kilometri de ținta lor: Bagdad, dar prin un atac al flancurilor au fost respinși până la Kut-el-Amara. Ocuparea Hamadanului și a Erzerumului i-ar apropia pe Ruși de realizarea țintei lor, dar Turcii primind grabnice ajutoare în Persia și Erzerum, ar putea schimba situația prin învăluirea ardelor. Deocamdată e fapt că ocupând Hamadan, Rușii au putut înainta neconturbați, iar de altă parte în Caucaz atacă cu mari forțe Erzerumul, întrebunțând tunuri japoneze. Dupăcum reiese din comunicatul rusesc lupta la Erzerum a atins punctul de culminare.

Agravarea chestiunii „Lusitania”.

Berna. — În 1 Februarie seara s'a dat un comunicat oficial despre tratativele germano-americeane urmate în chestia „Lusitaniei” și din

aceasta reiese că în timpul din urmă s'au ivit dificultăți în calea rezolvirii acestei chestii. Indubitabil, că în cursul tratativelor s'a discutat singur numai despre chestia „Lusitaniei” iar nu în general despre războiul cu submarinele. Dificultățile s'au ivit în chestiuni de ordin teoretic, în cari Germanii n'au putut face multe concesiuni. Atitudinea guvernului din Washington s'a schimbat temeinic în cele două săptămâni din urmă, din ce motive, acum nu se poate ști. Cauza acestei schimbări fie politica electorală fie influința ententei, în tot cazul e surprinzător, că într'un stadiu așa înaintat al tratativelor după o discutare temeinică de luni de zile a fiecărui punct, când perspectiva se arătase mai favorabilă, s'au ivit deodată divergențe de păreri cari fac problematic tot rezultatul de până acum al tratativelor. Din sursă demnă de toată încrederea se anunță că ambasadorul Bernstorff a primit instrucțiuni, cari fac posibilă înlăturarea dificultăților cari s'au ivit și o rezolvire pacinică a acestei chestiuni.

Pentru a vedea sub ce influințe stă guvernul din Washington e caracteristic între altele un articol al ziarului londonez „Telegraph”. Acest ziar englez se ocupă cu vorbirea președintelui Wilson despre înarmarea Americii. Urgitarea înarmării — scrie „Telegraph” — e politica cea mai mult promițătoare pentru oricare candidat la președinție. Germanii au făcut abuz de diplomația lor în America. Ambasadorul german organizează o conspirație împotriva păcii Statelor-Unite, el trebuie mai întâi expulsat și numai în acest caz se poate gândi Wilson la realegerea lui.

Cercurile germane conducătoare dovedesc deplină calmitate față cu știrile mai recente despre tratativele cu Uniunea și sunt neclintite în credința lor, că propunerile făcute la Washington de dușmanii Germaniei vor da greș totuș în momentul din urmă.

*

Londra. — Agenția Reuter e informată din New-York, că ambasadorul englez s'a anunțat în audiență la secretarul de externe, Lansing.

Rolul universitarilor în apărarea națională.

— Conferența dlui prof. univ. I. Peretz. —

D. I. Peretz, profesor universitar, a ținut o conferință despre „Rolul universitarilor și apărarea națională” la „Cercul de studii al partidului național-liberal” din București.

Făcând un istoric asupra înființării universităților europene, d. I. Peretz a trecut la rolul și înrăurirea acestor înalte instituții de cultură pentru a trece, în partea finală, la activitatea desfășurată de cele două universități din România.

Despre acestea d. I. Peretz a spus, în rezumat următoarele:

— *În România activitatea științifică și socială au fost pururea demne de toată lauda și mari progrese s'au făcut în învățământul nostru superior, dar nu același lucru s'a petrecut cu exaltarea sentimentului național și precizarea aspirațiilor neamului nostru. De aceea ne-a fost dat să vedem la noi nedumerire, neîncredere în viitor, pesimism și indiferență. Mișcarea naționalistă a făcut un program de partid dintr'o doctrină la care trebuia să se ralieze orice suflet de Român și a închide naționalismul în limitele unei grupări: iar în ligă universitară au fost în minoritate în comitete și cei ce au fost n'au putut urma calea dreaptă când a fost vremea să pășească la acțiune și au trebuit să-și părăsească locurile de onoare ce ocupaseră vreme îndelungată. Spiru Haret a încercat să inspire caracterul național educației în școlile primare și secundare, dar n'a reușit să schimbe sufletele profesorilor și lipsa de convingere a împiedecat reușita acestui învățământ.*

Isbucnirea războiului a creiat statului român o situație deosebit de grea, deschizând în același timp neamului românesc perspective de reîntregire apropiată. Vicisitudinile lui redă noi speranțe în suflete.

Cu ferbere și nerăbdare generală încep activitatea națională a universităților noastre.

Caracteristica ei a fost lipsa ei de simț critic și de rece analiză. Români înainte de toate, universitarii, au vorbit românește în loc să cântărească științificește circumstanțele și posibilitățile. Puternica lor manifestare naționalistă nu poate fi decât lăudată, dar tocmai faptul că sentimentul a covârșit elita intelectuală românească, rațiunea a adus slăbirea în efectele acțiunii lor. Crainici ai redeşterii naționale, universitarii au luat ca drept ceea ce era o datorie și au voit să-și impună hotărârile lor autorităților constituite în loc să expună numai credințele și convingerile lor.

Astfel acțiunea lor conținea în germenul ei cauzele neisbândeii. O acțiune conștientă în care dragostea de neam și de țară s'ar fi unit cu analiza rece și exactă a evenimentelor și ar fi tras criteriile adevărate ale activității noastre în actualul conflict ar fi tolosit de sigur mai mult cauzei românismului.

Acum că războiul se arată în viitor iminent sau depărtat, universitățile trebuie să-și facă întreita lor datorie să afirme idealul național. Să propovăduiască urmărirea lui, să risipească păcla de intrigi, de suspiciune și de învinuire ce necinstesc un întreg popor și să pregătească sufletele pentru lupta cea mare. Și cu nădejde nestrămutată în viitorul strălucit al românismului să-și facă până la sfârșit datoria în unire cu toată suflarea românească.

Intrarea sub arme a celor de 43—50 de ani.

Arad, 4 Februarie.

Ni se anunță din București: Consulatul imperial și regal austro-ungar de aci a lansat următoarea publicațiune:

În baza prescripției privitoare la datoria de glotaș, se somează prin aceasta toți supușii austriaci sau ungari resp. cei aparținători de Bosnia și Herțegovina, născuți în anii 1865—1872, cari în prezent se află în cupriusul orașului București și a județului Ilfov, să se prezinte negreșit pentru înscriere la acest oficiu, în interval dela 25 Ianuarie până la 6 Februarie 1916.

Afară de cei aparținători clasei anilor de mai sus sunt invitați să se înscrie și glotașii născuți în anii 1873 și 1874 cari prin intrarea lor prea timpurie în armată au terminat înainte de timp datoria de glotaș.

Pentru a putea fi înscriși, sunt obligați toți glotașii să-și probeze identitatea precum și situația militară din trecut prin documente satisfăcătoare.

Revizuirea glotașilor aparținători clasei anilor de mai sus domiciliați stabil în raionul acestui consulat, va avea loc la acest oficiu în cursul lunei Februarie a. c. Ca stabil domiciliat se va considera numai acela care va proba, că se află în raionul acestui consulat cu cel puțin patru săptămâni mai înainte de apariția acestei publicații.

Glotașii cari își au domiciliul stabilit în interiorul monarhiei, pot fi supuși controlului normal la acest oficiu, numai în caz, că vor prezenta o permisie scrisă din partea autorității politice din locul unde își au domiciliul stabil.

Glotașii stabili domiciliați în interiorul monarhiei, cari totuș nu pot prezenta mai sus menționata permisie, precum și acei glotași cari își au domiciliul stabil în raionul altor oficii consulare, pot deasemenea fi supuși reviziei medicale la acest oficiu, în caz că ei vor solicita aceasta.

Dacă declarația medicală prevede capabilitatea lor pentru serviciu de glotaș cu armă, numiții vor fi tratați întocmai ca și ceilalți recruți aflați capabili pentru serviciul de glotaș cu armă, atunci ei vor fi îndreptați autorităților politice respective oficiilor consulare din locul unde își au domiciliul stabil.

Acei recunoscuți capabili pentru serviciul de glotaș cu armă aparținători clasei anilor 1865, 1866, 1867 și 1868 sunt obligați să se prezinte în ziua de 28 Februarie n. 1916 la comandamentul regal ungar (Kgl. ung. Landwehrrergänzungskmdo) din Brașov; iar acei aparținători anilor 1869, 1870, 1871,

1872, 1873 și 1874 la același comandament în ziua de 29 Februarie n. 1916.

Un ordin al ministerului de războiu ungar ordonă intrarea sub arme în aceeași ordine și la același termen a celor de 43—50 de ani de pe teritoriul Ungariei.

INFORMAȚIUNI

Arad, 4 Februarie 1916.

PENTRU ORFELINATUL ROMÂNESC DIN SIBIIU.

În urma regretatului deces al mitropolitului Ioan Mețianu din Sibiu fiind prea îmbulziți cu material ce nu suferă amânare, în numărul de azi am fost nevoiți să suprimăm conținutul colectei pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Măne însă va urma.

Din prilejul morții regretatului arhimandrit A. Hamsea, frații (călugării) mănăstirii H.-Bodrog au lansat următorul anunț funebru: Cu inimă frântă de durere aducem la cunoștința veneratului cler și popor eparhial, că bunul și neuitatul nostru egumen arhimandritul Augustin Hamsea membru al tuturor corporațiilor bisericești din eparhia Aradului și mitropolia Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania, după o boală grea, împărțit cu sfintele taine, a adormit în Domnul la 12/25 Ianuarie a. c., orele 2 d. a., în etate de 67 ani și al 37-lea an al preoției sale. Rămășițele pământești ale răposatului în Domnul se vor așeza spre veșnică odihnă, Joi, în 14/27 Ianuarie a. c., în cimitirul sfintei mănăstiri. Fie-i ță-râna ușoară și memoria binecuvântată! Hodoș-Bodrog, la 12/25 Ianuarie 1916. Frații sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog.

Decorat. Aflăm cu plăcere că d. căpitan-auditor Valer Liuba, care în două rânduri a fost pe câmpul de luptă, iar acum este la comandamentul armatei a VII-a, a fost decorat cu „Crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif” pentru merite. — Sincere felicitări!

Moartea bunicului poetului O. Goga. Ni se scrie din Crăciunelul de sus: În 11/24 Ianuarie a. c. a trecut din viața pământească cel mai bătrân om din comuna noastră, care a trecut de 90 ani: **Naftailă Goga**, bunicul poetului Octavian Goga. Rămășițele pământești ale defunctului s-au așezat spre vecinică odihnă în 13/26 Ianuarie în cimitirul local. (I. V.)

Odihnească în pace!

Sărbătorirea zilei naționale a Serbiei la Paris. Cu ocazia sărbătorii naționale sârbești, la Paris a avut loc o ceremonie la care au asistat ambasadorii puterilor amice; au fost făcute declarații în numele Rusiei, Angliei, Italiei, Japoniei și Belgiei. A fost viu aplanată cuvântarea dlui Brunet, deputat de Charleroi, reprezentant al guvernului belgian: „Teritoriul sârb este în întregime al inamicului. Belgia nu posedă mai mult decât o limbă de pământ și cu toate acestea, niciodată Serbia și Belgia nu au fost în ochii lumii așa bogate de glorie și de onoare, niciodată ele n-au fost așa pline de viață.

D. Vesnitch, ministrul Serbiei la Paris, a mulțumit emoționat organizatorilor acestei manifestări.

D. Barthou a pronunțat apoi un elocvent discurs din care reza concluzia: „Deviza aliaților este: Unul pentru toți, toți pentru unul”.

Cazuri de moarte. Ioan Albon paroh și vice-protopop onorar în Doștat, asesor în senatul școlar protopopes tractual a decedat în 23 Ianuarie n. în Sebeșul-săsesc. În mormântarea defunctului s'a făcut în 25 Ianuarie n.

— Ludovica Deac n. Pop, preuteasă gr. cat., după grele și îndelungate suferințe provenite mai vârtos din pierderea sdrbitoare a unicului fiu prea drag Horațiu, pe câmpul de luptă — a decedat în 16 Ianuarie n. în vârstă de 46 ani. În mormântarea defunctei s'a făcut în 18 Ianuarie în Păcleșa.

— Virgil Andreescu, a decedat în 16 (29) Ianuarie în sanatoriul de băieți din Timișoara în etate de 7 ani. În mormântarea defunctului s'a făcut în 19 Ianuarie (1 Februarie) a. c. în cimitirul din Voivodint.

Odihnească în pace!

Moartea lui Charles de Pomairols. În castelul său din Perquiens, aproape de Villefranche-de-Rovergue, a încetat din viață, la vârsta de 73 ani, unul dintre cei mai distinși scriitori francezi și, lucru rar, un adevărat poet: Charles de Pomairols. Foarte cunoscut înainte de războiu în societatea parisiană, de 18 luni el nu și-a părăsit provincia natală, unde era foarte iubit și făcea mult bine. Nu de mult și-a pierdut ginerele Jayr, căpitan de infanterie, ucis în războiu. Fiul său, marchisul Jean de Pomairols, locotenent de artilerie, luptă acum pe front.

Opera sa este dintre cele mai variate. Volumele sale de poezii sunt: *La vie meilleure*, *Reves et pensées*, *La nature et l'âme*, *Regards intimes*, *Pour l'enfant*, și un volum de *Poemes choisis* (1913). În prosă a scris magistrala operă *Lamartine* „una din cărțile cele mai inspirate ale poetilor”, cum zice savantul Monod.

S'a învrednicit de prietenia marilor scriitori: Taine, Sully Prudhomme pe care l'a întrecut în profunzimea și adevărul ideilor din poezii, Adrien Hebrard etc. Moartea sa este o pierdere simțitoare pentru literele franceze.

Eros — neîmblânzit! Profesorul-baron Ulrich von Willamovitz-Moelendorf, rector magnificus al universității din Berlin, a făcut zilele trecute un apel către foștii săi colegi ai Institutului Franței (de unde a fost exclus se știe, împreună cu toți savanții germani) pentru restabilirea raporturilor colegiale ca unii cari lucrează pentru înflorirea științei unde este exclusă patima și ura. Ramura de oliv însă este respinsă de Francezi, pentru că ea, scrie „Le Temps” într'un ton atât de agresiv: „ne este întinsă peste mlaștile de cadavre pe cari Kaiserul Wilhelm al II-lea, le-a risipit pe câmpurile de bătaie ale Europei”. Ziarul „Le Temps” într'un număr proaspăt mai face următoarele reflexiuni:

„Rectorul magnific s'a adresat colegilor și confratrilor săi evocând pe Eros, zeul amorului, Gestul său însă nu va trezi iluzii, nici în academiile noastre, nici aiurea. Noi știm, avem documente autentice și dovezi nerăsturnabile că Excelența Sa adoră toate divinitățile Olimpului și fetele Walhalei, punând în flăcări monumentele de artă spre mai mare glorie a Kaiserului, în onoarea „vechiului zeu” germanic Odin, Thor și Irmensul, care a inspirat pe asediatorii Partenonului înainte de a-i conduce la incendiare biblioteca din Louvain și catedralei din Reims”.

Ultima oră.

ENTENTA OCUPĂ SALONICUL ȘI ÎMPREJURIMEA LUI.

Zürich. — Din Atena se anunță: Comandamentul trupelor Ententei a hotărât să ocupe Salonicul și împrejurimea lui cu întreg teritoriul ce se întinde până la granița Bulgariei. Populația grecească va fi provocată să părăsească zona periclitată.

AVIATORI FRANCEZI BOMBARDEAZĂ TABERA BULGARĂ.

Londra. — *Daily Chronicle* scrie din Salonic: Ca răspuns la bombardarea Salonicului de către Zeppeline, o escadră de aeroplan, compusă din 14 unități a aruncat 181 bombe asupra taberei bulgare de lângă comuna bulgară Petrici. Bombele au provocat incendii mai mici.

ENGLEZII AU VĂZUT UN ZEPPELIN SCUFUNDÂNDU-SE ÎN MAREA DE NORD.

Rotterdam. — După comunicatul amiralității engleze o barcă de pescari a anunțat că a văzut ieri în Marea de Nord un Zeppelin scufundându-se. Zeppelinul purta numărul „12” și echipajul de 16 oameni l'au rugat pe comandantul bărcii să-i ia în barcă, dar au fost refuzați deoarece echipajul bărcii a fost mai mic decât al Zeppelinului.

GRECIA DEMOBILIZEAZĂ.

Berna. — Din Atena se anunță: Guvernul grecesc a hotărât demobilizarea parțială a armatei grecești. În zilele apropiate va apărea un decret al regelui prin care se va ordona concedierea contingentelor 1892—1900.

ATACUL ÎMPOTRIVA SALONICULUI ÎMIMENT.

Lugano. — „Corriere della Sera” anunță: Generalul Mackensen se găsește în Monastir. Atacul puterilor centrale împotriva Salonicului e iminent.

Paris. — Agenția Havas anunță din Salonic: Trupele austro-ungare și germane au restabilit calea ferată între Ghevgheli și Strumița. Aliații aduc mereu noi trupe și mari cantități de material de războiu.

Rotterdam. — O telegramă din Salonic anunță: Bulgarii au atacat ieri un detașament al aliaților, care se găsește în punctul de convergență a celor trei frontiere greco-sârbească-bulgară.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Convocare.

P. T. membrii ai „Reuniunii de înmormântare din Romos” prin aceasta se convoacă la

Adunarea generală ordinară, care se va ține Duminecă în 31 Ianuarie st. v. a 2 ore p. m. în sala cea mare a școlii rom. gr. or. din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul casarului și cetirea rațiocinului pe anul 1915.
3. Eventuale propuneri.
4. Închiderea adunării.

Romos, la 19 Ianuarie 1916.

Sabin Safta,
secretar.

Adam Basarab,
director.

A apărut:

CALENDARUL DIECEZAN

ed. II, cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 50 fileri. Se poate comanda de la Librăria diecezană din Arad. □ □ □

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnice fotografiile vitejilor noștri și informațiile necesare (locul nașterii, regimentul, faptele și faptele răspătite cu medalia respectivă)

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă. :

Prețuri :
moderate :